

Quickscan natuurtoets bestemmingsplan Ericaweg 2, Epe

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetgeving en -beleid*

- concept -

ecogroen advies

in opdracht van
Stern Vastgoed BV

Colofon

Titel Quicksan natuurtoets bestemmingsplan Ericaweg 2, Epe

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode 14-241

Status concept

Datum 29 juli 2014

Auteur(s) M. (Martijn) Bunskoek

Eindredactie A.B. (Arjen) Goutbeek

Veldonderzoek M. (Martijn) Bunskoek

Opdrachtgever Stern Vastgoed BV

ecogroen advies
is een onafhankelijk
advies- en ingenieursbureau
gespecialiseerd in
ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Bunskoek, M. (2014). Quicksan natuurtoets bestemmingsplan Ericaweg 2, Epe. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 14-241. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	3
1.1	Doel van dit onderzoek	3
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3	Algemene opzet onderzoek.....	3
2	Gebiedsbescherming	5
2.1	Natuurbeschermingswet	5
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....	5
3	Flora- en faunawet	7
3.1	Juridisch kader.....	7
3.2	Onderzoeksmethode	7
3.3	Flora	7
3.4	Vleermuizen	7
3.5	Grondgebonden zoogdieren	8
3.6	Broedvogels.....	9
3.7	Overige soortgroepen	9
4	Geraadpleegde bronnen.....	10

Bijlagen

1	Samenvatting natuurwetgeving
2	Vleermuizenonderzoek

Samenvatting

✓ Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

Op verzoek van Stern Vastgoed BV heeft EcoGroen Advies een quickscan natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging op het perceel Ericaweg 2 te Epe.

✓ Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

De bestemmingsplanlocatie betreft een midgetgolfbaan, een eethuis met achterliggende parkeerplaats en omliggende (tuin)beplanting aan de Ericaweg 2 in het buurtschap Wissel ten westen van Epe. De bestemmingsplanwijziging houdt in dat de bestemming dagrecreatie blijft, maar het bouwblok met horeca benoemd wordt. Daardoor zal de horeca activiteit niet meer ondergeschikt zijn aan de dagrecreatie, maar de horeca activiteit worden gekoppeld aan de dagrecreatie. Op korte termijn zijn er geen ingrepen gepland op de locatie.

✓ Conclusies beschermde gebieden

Gezien de beperkte consequenties van de bestemmingsplanwijziging zijn geen negatieve effecten op Natura 2000-gebied Veluwe te verwachten. Het bestemmingsplangebied is onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk. Bij eventuele toekomstige ontwikkelingen op de planlocatie dient getoetst te worden of er sprake is van significante aantasting van algemene doelen en specifieke kernkwaliteiten en dient dit voorgelegd te worden aan de provincie Gelderland.

✓ Conclusies beschermde soorten

In het eethuis zijn potentiële vaste verblijfplaatsen aangetroffen in de aanwezige spouwmuren. Bij eventuele toekomstige ingrepen aan het eethuis die tot gevolg kunnen hebben dat aantasting plaatsvindt van de aangetroffen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen (bijvoorbeeld bij na-isolatie, sloop en verbouwingen) dient vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd.

Er zijn vanuit de Flora- en faunawet geen andere beperkingen bij eventuele ingrepen in het bestemmingsplangebied.

Wel dient voorkomen te worden dat tijdens ingrepen in gebruik zijnde broedlocaties van vogels verstoord of beschadigd worden. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor begin maart en na eind juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1 Inleiding

1.1 DOEL VAN DIT ONDERZOEK

Op verzoek van Stern Vastgoed BV heeft EcoGroen Advies een quickscan natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging op het perceel Ericaweg 2 te Epe.

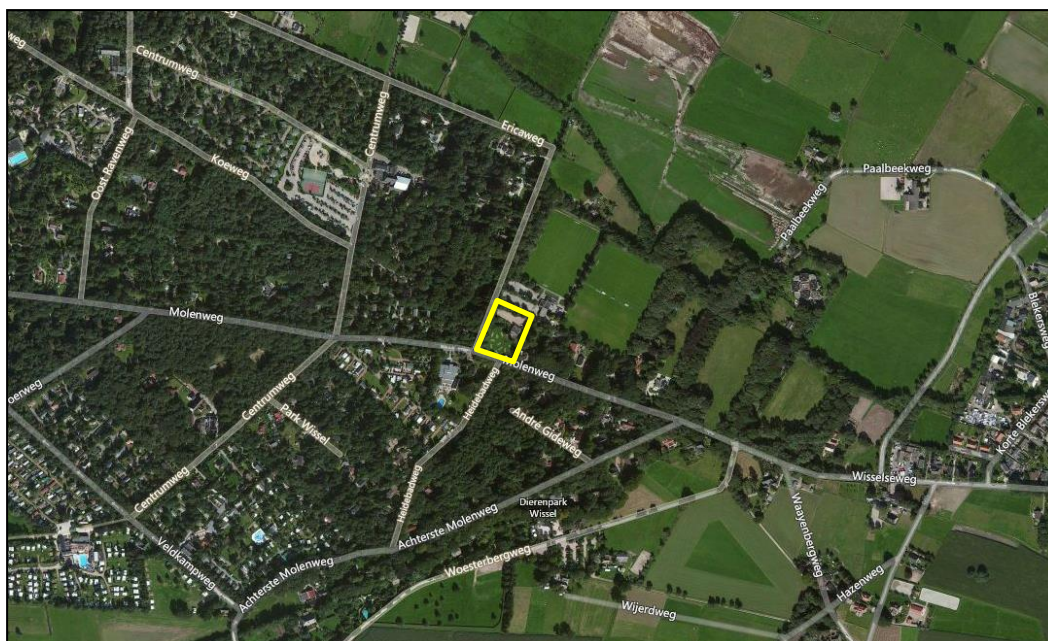
De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOorgenomen ONTWIKKELINGEN

De bestemmingsplanlocatie betreft een midgetgolfbaan, een eethuis met achterliggende parkeerplaats en omliggende (tuin)beplanting aan de Ericaweg 2 in het buurtschap Wissel ten westen van Epe (figuur 1.1 op volgende pagina). De bestemmingsplanwijziging houdt in dat de bestemming dagrecreatie blijft, maar het bouwblok met horeca benoemd wordt. Daardoor is de horeca activiteit niet meer ondergeschikt aan de dagrecreatie, maar de horeca activiteit worden gekoppeld aan de dagrecreatie. Op korte termijn zijn er geen ingrepen gepland op de locatie.

1.3 ALGEMENE OPZET ONDERZOEK

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

Figuur 1.1: Locatie van het bestemmingsplangebied (geel omlijnd) in buurtschap Wissel, Epe.

2

Gebiedsbescherming

2.1 NATUURBESCHERMINGSWET

*In de **Natuurbeschermingswet** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het dichtst bij het plangebied gelegen Natura 2000-gebied is de Veluwe op ruim 200 meter afstand (de ten noorden van het plangebied stromende Paalbeek). Dit Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor zeventien habitattypen, zeven habitatsoorten en tien broedvogelsoorten, waarvoor instandhoudingsdoelen zijn opgesteld.

Gezien de beperkte consequenties van de bestemmingsplanwijziging zijn geen negatieve effecten op Natura 2000-gebied Veluwe te verwachten.

2.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur** (EHS) is vastgelegd in het Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen bestaan van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aantasten.*

Gelders Natuurnetwerk

Sinds de decentralisatie van het natuurbeleid is de zorg voor natuur en landschap een provinciale kerntaak geworden. De basis voor het Gelderse natuur- en landschapsbeleid wordt gevormd door de afspraken die tussen de provincies en het Rijk gemaakt zijn in het Onderhandelingsakkoord Decentralisatie Natuur.

Het Gelderse natuurbeleid is verder uitgewerkt in de nieuwe Omgevingsvisie. De Ecologische Hoofdstructuur (of EHS) wordt hierin aangeduid als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het GNN bestaat uit alle terreinen die een natuurbestemming hebben en een zoekgebied voor Nieuwe natuur (5.300 hectare). Naast het GNN wordt tevens de Groene Ontwikkelingszone (GO) onderscheiden met een dubbeldoelstelling: Hier is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang.

Het bestemmingsplangebied is onderdeel van de GO. Bij toekomstige ontwikkelingen op de planlocatie dient getoetst te worden of er sprake is van significante aantasting van algemene doelen en specifieke kernkwaliteiten en dient dit voorgelegd te worden aan de provincie Gelderland.

3

Flora- en faunawet

3.1 JURIDISCH KADER

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen.

3.2 ONDERZOEKSMETHODE

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek op 22 juli 2014. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (de zogenaamde tabel 2- en 3-soorten). In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

3.3 FLORA

De vegetatie op de planlocatie bestaat voornamelijk uit gazon, (uitheemse) tuinbeplanting en enige sparren. Naast het terras van het eethuis ligt een vijver met aangeplante waterplanten (waaronder Waterdrieblad). Waterdrieblad (Ff-wet tabel 2) is een beschermde soort mits deze op natuurlijke standplaatsen (over het algemeen gebufferde natte biotopen) staan. De standplaats in het plangebied is dat niet en daarom niet beschermd. Andere (wilde) beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden op basis van het aanwezige biotoop ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen voor de soortgroep flora is bij eventuele toekomstige ontwikkelingen op de planlocatie dan ook niet aan de orde.

3.4 VLEERMUIZEN

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd. Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming.

In het eethuis zijn potentiële vaste verblijfplaatsen aangetroffen in de aanwezige spouwmuren. Deze spouwmuren zijn toegankelijk voor vleermuizen middels open stootvoegen en mogelijk ook via openingen onder de afdekplaten (figuur 3.1).

Figuur 3.1: Potentiële in/uitgangen (rode pijlen) voor vleermuizen tot de spouwmuren van het eethuis.

In de bomen op het terrein zijn geen potentiële verblijfplaatsen (boomholten e.d.) van vleermuizen aangetroffen en kunnen daarmee worden uitgesloten. De planlocatie is niet van belang als foerageergebied of vliegroute vanwege de beperkte oppervlakte en omdat belangrijke lijnvormige elementen in het bestemmingsplangebied ontbreken.

Bij toekomstige ingrepen aan het eethuis waardoor aantasting plaatsvindt van de potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen (bijvoorbeeld bij na-isolatie, sloop en verbouwingen) dient vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd (zie bijlage 2). Voor het resterende deel van het bestemmingsplangebied is dit niet aan de orde omdat ingrepen hier geen negatieve effecten op verblijfplaatsen tot gevolg hebben.

3.5 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

In het bestemmingsplangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten zoals Egel, Bosmuis, Rosse woelmuis en Bosspitsmuis (spec) te verwachten. Bij eventuele ontwikkelingen zijn mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van deze grondgebonden zoogdieren in het geding. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Verblijfplaatsen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren (zoals Eekhoorn) kunnen op de locatie worden uitgesloten omdat geschikt biotoop ontbreekt en geen sporen zijn waargenomen.

3.6 BROEDVOGELS

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van veldwaarnemingen, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Op de planlocatie worden uitsluitend algemene broedvogels verwacht als Merel, Winterkoning, Roodborst, Heggenmus, Zwartkop en Houtduif. Jaarrond beschermde nestplaatsen van broedvogels¹ zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht.

Werkzaamheden die in gebruik zijnde broedlocaties van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door ingrepen in elk geval op te starten in de periode voor begin maart en na eind juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

3.7 OVERIGE SOORTGROEPEN

Strikt beschermde soorten uit de soortgroepen vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen en worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop. Eventuele vervolgstappen zijn hier voor deze soortgroepen niet aan de orde.

In de vijver is uitsluitend voortplanting te verwachten van de laag beschermde Gewone pad vanwege de aanwezigheid van vis. In de strooisellaag onder de aanwezige beplanting is ook overwintering te verwachten van enkele laag beschermde amfibieën zoals Bruine kikker, Gewone pad en/of Kleine watersalamander (alle Ff-wet tabel 1). Effecten op overwinterende laag beschermde amfibieën kunnen - mits de planning van eventuele ingrepen dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinteringsperiode van amfibieën (half november - februari/maart). De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden op het land.

¹ Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Dergelijke nesten mogen niet zondermeer worden verwijderd of verstoord.

4

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse fauna 9. nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate survey – Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2006). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk gebied.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Internet

- Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)
- Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland)
- Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)
- Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)
- Digitale kaart EHS provincie Gelderland
(<http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/%28S%281m3ymom30ymqad45wxpodva3%29%29/Default.aspx?applica tie=Ehs>)

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit en op www.drloket.nl.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 2: Vleermuizenonderzoek

Op locaties waar het voorkomen van vleermuizen wordt verwacht is het in veel gevallen van belang nader onderzoek te doen. Wanneer schade aan potentiële vaste verblijfplaatsen wordt verwacht en/of wanneer negatieve effecten op vliegroutes en/of foerageergebied niet kunnen worden uitgesloten is het noodzakelijk aanvullend onderzoek uit te voeren. Vaste verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven (mei - juli), baltslocaties/paarverblijven (augustus - september) en winterverblijven (half oktober- begin april). Het vaststellen van de aan- of afwezigheid van vliegroutes en de functionaliteit van het gebied als foerageergebied kan het beste in de zomerperiode (mei- half juli) worden uitgevoerd. De genoemde perioden zijn globaal en kunnen afhankelijk van het weer en de soort wat eerder of later in het seizoen liggen.

Middels nachtelijke bezoeken (rond de schemering) wordt onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Met behulp van een zogenaamde 'batdetector' kunnen de ultrasone geluiden van vleermuizen voor de mens hoorbaar gemaakt worden en kunnen verschillende soorten op naam worden gebracht. Vaste verblijfplaatsen kunnen vaak ook gelokaliseerd worden aan de hand van zichtwaarnemingen van in- en uitvliegende exemplaren. Het is niet mogelijk dit type onderzoek in de maanden november - april uit te voeren in verband met de winterslaap. Ze zijn dan niet alleen inactief, maar 'huizen' bovendien vaak op andere locaties dan gedurende het zomerhalfjaar.

Het aantal uit te voeren bezoeken hangt af van de te verwachten functies. Door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus is een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen (zie ook onderstaand kader). De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie (onder andere het aantal bezoeken en de periode) op dit protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie.

Protocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EL&I) en de Zoogdiervereniging.

Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. Het volgen van het vleermuisprotocol wordt echter wel aangeraden. Het toepassen van het protocol heeft twee doelen:

- 1) Dat de Dienst Landelijk Gebied geen aanvullend inventarisatieonderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet;
- 2) Dat een onderzoek stand houdt in eventuele juridische procedure.